

..... [p1] .....

+

Heule [*Heilige Dryvuldigheid*] Zondag (16) Junii 67.

Mynheer en goede Vriend in [*Christo Jesu*]

Ik heb u nog geen beter dan dit stuk gezonden¹ Poperinghnaer, 't is van Poperinghe, dat ik schryf deze keer. Gy zult zien of het de moeite weerd is. Poperinghe Omgang² komt dit jaer (Zondag 7 July) gy zult het zien uit de lezing.

't byzonderste van dit stuk is den ouden lofdicht vertaald overtyd uit 't latyn.

Maer 't exordium³ en 't Epilogus⁴ waren daer onvertaeld, ik heb getracht – ziet of ik gelukt heb – hebt gy iets beter, stelt het in de plaets.

Ik meende zelf de oude spelling te veranderen maer ik peisde dan dat gy liever het originael zoudt zien en zelve dan de te wenschen veranderinge doen.

Daerna vindt gy in 't zelve stuk 't mirakelliedje. Hier volgens myn zin veel beter dan in Mr VanHaeckes handboekje hier nevens

De vergelyking zal u ook overtuigen. Ik schryf het uit myn oud handboekje. Verandert als't u belieft de spelling.

..... [p2] .....

Klink! klink! è beregtinge (kort voor den eene) Ik moet uitscheen. Van deze weke zend ik u 't overige van dit voorwoord en de latynsche verzen die ik heb moeten vertalen.

M^r H Prevost myn vriend zal zoo goed zyn u dit te overhandigen.

.....

1 H.A. De Badts, Poperinghe-Omgang. In: Rond den Heerd: 2 (6 juli 1867) 21, p.253-255

2 In Poperinge is er jaarlijks de Maria Ommegang op de eerste zondag van juli. De verering van Onze-Lieve-Vrouw van Sint-Jan in Poperinge is gebaseerd op het mirakel van een doodgeboren kind dat tot leven werd gewekt en gedoopt.

3 inleiding

4 slotrede

Tuus in [*Christo*]⁵

H. A. De Badts

[*onderpastor*]

..... [p3] .....

+

Heule 26 Junij 1867.

Ware dit niet beter alzo:⁶

Quamvis Sciam,⁷

Quod Mariam

Nemo dignè praedicet,

Tamen vanus

.....

5 Vertaling (Latijn): De jouwe in Christus

6 1) Een nog te publiceren artikel met lofdicht voor Rond den Heerd: "Poperinghe-omgang". De Badts geeft hier enkel voor- en nawoord van dit lofdicht ter verbetering. (Het artikel werd later gepubliceerd in: Rond den Heerd: 2 (1867) 32, p.253-255.)

2) Mirakellied op muziek voor Rond den Heerd.

De eerste vier en de laatste acht verzen van het gedicht staan in Rond den Heerd en zijn dus waarschijnlijk niet eerder geïdentificeerde, uit het Latijn vertaalde Gezelle-verzen. Het is dus de vraag of de kleine afwijkingen tussen de versie van het gedicht in de laat-achttiende-eeuwse publicatie en die van de bijdrage in Rond den Heerd van De Badts komen of veeleer van Gezelle.

(1) p. 2 (onderaan) het gedichtje in middeleeuws-Latijnse verzen én zijn vertaling rond het Maria-beeldje van p. 3 van de brief;

(2) pp. 3-6: het klassiek-Latijnse gedicht in elegische disticha (telkens hexameter en pentameter);

(3) pp. 9-14: de Nederlandse vertaling, met uitzondering - zoals De Badts vaststelt - van de begin (eerste vier: "exordium") - en de slot(laatste acht: "epilogus")verzen;

(4) pp. 15-18: de 'bulle' waaruit geciteerd wordt in Rond den Heerd.

7 p2 van de basistekst uit 1779

Et insanus

Est, qui illam reticet

Schoon geen Mensch

Kan naar wensch

Loven deze wondre Maagd,

'T is een dwaze,

Opgeblaze,

Die Gods Moeders Lof vertraagt,

De verzen van 't Latynsch stuk welke ik heb trachten om te zetten.

Poema⁸

Miraculi Historiam Complectens.

Defuctum in gremio vitae, quartāque Sepulchro

Luce renascentem, facta stupenda, cano.

Pandite Pierides factum, quî mortuus Infans,

Quîve data extinito vita secunda modo

In plaats van: het tweede leven kreeg ware het niet beter een nieuwe tweede leven of op nieuw het leven kreeg.

Ad finem poematis⁹

Ossa bis extincti marmor tegit, aedein eadem¹⁰

Quâ, cum fonte Sacro, vita secunda data est.

..... [p4] .....

.....

8 p.3 van de basistekst uit 1779. Deze Ieperse publicatie, blijkbaar uit 1779 (driehonderdste verjaardag van het mirakel), bevat vooral de beschrijving van de uitzonderlijk feestelijke stoet bij de ommegang van dat jaar.

9 Vertaling Paul Thoen (Latijn): op het einde van het gedicht

10 Zie p.6 van de basispublicatie van 1779

Dùmque Romana fidis , dùmque Urbs Poperinga manebit,

Viva rei gestae, Fama perennis erit:

Fama perennis erit; tribuetur et annua pompae

Gloria (Miraclo sit licet usque decus)

Luce illâ Domini, sequitur quae proxima Festum,

quo cognata tibi visitur, Alma Parens.

Ita [*Divae Virginii*] Mariae cecinit olim J. B. Roens, [*Juris Utriusque Licentiatus*], Urbis [*Scabinus*] Ad Annum 1678.¹¹

Ware 't beter zoo:

Zoo lang als 't Roomsch Geloof, zoo lang als Pop'ringh' stede, Ons dierbaarst zal bestaan ..... ofwel ? Alma Parens
– Moeder Maagd ?

..... [p5].....

't Mirakelliedje, gelyk of het nog gewonelyk geleerd en gezongen wordt.

Langzaam

Heer God wiens groo-te da-den 't ver-stand te boven

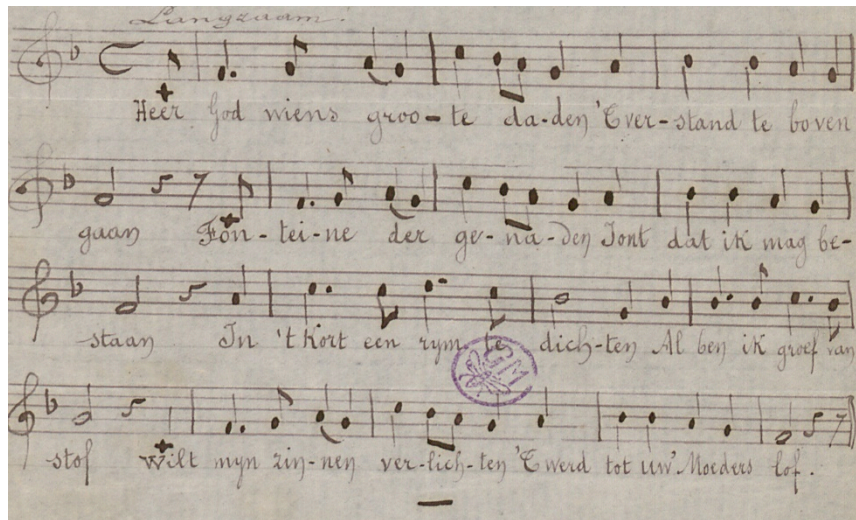
gaan Fon-tei-ne der ge-na-den Jont dat ik mag bestaan

In 't kort een rym te dich-ten Al ben ik groef van

stof Wilt myn zin-nen ver-lich-ten 'T werd tot uw' Moeders lof.

.....

11 Vertaling Paul Thoen (Latijn): Zo dichtte (lett.: zong) lang geleden voor de Heilige Maagd Maria J. B. Roens, licentiaat in de beide rechten, schepen van deze stad, ten jare 1678.

Heule 26 Juny 1867

H A. De Badts.

p.s. In de noot op 't liedje, welke gy reeds hebt, staat er: dat het mirakel zal gepredikt en uitgeleid worden voor het celebreren der solemnele mis 's zondags van Ommegang. Hedendaags om aan de [Godvruchtigheid] der geloovigen te voldoen, wordt er binst geheel de octave dagelyks gepredikt. Ommegangzondag, 's namiddags ten 6 uren de andere volgende dagen der weke, 8 uren de Hoogmis, daarna sermoen, gevolgd van eene mis. Zaterdag, donker Ommegang, sermoen ten 4 uren, daana processie in lof. 2 Zondag. sermoenen 's nuchtens, en 's achternoens opsluitsermoen.

..... [p6].....

..... p11.....

Liedeken van het Mirakel geschied binnen Poperinghe den 14 Maart 1479.

I.

Heer God wiens groote daeden

' T verstand te boven gaen

Fonteyne der genaeden

Jont dat ik mag bestaen

In 't kort een rym te dichten

Al ben ik groef van stof

Wilt myn zinnen verlichten

'T werd tot uw' Moeders lof.

II.

Als men schreef duyst vier-hondert

T' zeventig negen jaer

Was Popering' verwondert

Over 't Mirakel klaer

Doen aen Rassoen van Hove

Jaquemyne Baiaert

Zyn Vrouw sterk in 't geloove

Een jongen zone baert

III.

Dit Kind zeer zwak van leden

Ongedoopt zynde, stierf

Maer door vele gebeden

'T leven weerom verwierf

Naer dat het nu dry dagen

In 't hof zyns Ouders lag

..... [p7] .....

..... p12 .....

Begraven als misdragen

Noch Zon of Maen en zag.

IV.

De Moeder vol betrouwen

Op Gods Bermhertigheid

Ook ander Mans en Vrouwen

Tot zynen dienst bereid

Door voorspraek van Marie

Die 's werelds leven gaf

Bidden en krygen blye

'S kinds leven in het graf.

V.

Daer uit wierd het geheven

Van Pieterneel ' Turlin

Een Dichter goed van leven

Die om 's kinds ziel gewin

Zoo 't leven mogt verwerven

Beloofde zeven jaer

Hemd' en bedd' te derven

Goede beloft voorwaer.

VI.

Het kind ter zeker stonden

(Ô Werk van God gevrogt!)

Ontgraeven, wierd bevonden

Levende, en gebrogt

Door Vroe-vrouw na de Kerke

Der Prochie van Sint Jans

Met lofzang voor den werke

Van Vrouwen ende Mans.

..... [p8] .....

..... p13 .....

VII.

Het volk kwaem daer by hoopen

Om dit wonder 't aenzien

Als men dit kind ging doopen

Wie kan de vreugd bedien

De klokken mogten luyden

En beyaerden accoord

En overluyd beduyden

'T Mirakel noyt gehoort.

VIII.

Het was voor-goed te doene

Als den Onder-Pastor

Heer Theodorus Roene

Het kind Doopt' in den choor

Voor 't weerdig Beeld verheven

Van Marias Autaer

Den Naem Jaques gegeven

Is hem geweest aldaer.

IX.

Als 't Zoonken had ontfangen

Naem en Doopsel toe-dien

De Moeder met verlangen

Wenscht van haer kind te zien

Dus wierd 't na huys gedragen

En zweetende geleyt

Voor 't vier alzo 't veel zagen

Is uit 't leven gescheyd.

X.

In d'Heylig Aerd' begraven

Wierd dit gelukkig kind

..... [p9] .....

..... p14 .....

'T is in behoeden haeven

Geraekt door goeden wind

Schip-braek had het geleden

Zyn ziel-schip zonk voor Ree

Had voor hem niet gebeden

De Sterre van de Zee.

XI.

Dit Mirakel waerachtig

Door den Heere geschied

Na bête zyns Moeder kragtig

Die God altyd aenziet

Is door Bisschops Vicaris (1)

Bevestigt 't jaer daer naer

En tot gewis dat 't waer is

Word gevierd alle jaer

XII.

Lof zy U Maegd verheven

Wie d'Eer naest God toekomt

Dat dit kind kreeg het leven

En niet en wiert verdomt

Weest ook ons Patronesse

Helpt ons ook in den nood

Ô Machtige Princesse

Bevrydster van de dood.

L.E.F.

Sedert de date enz.¹²

..... [p10].....

..... p17.....

na den Feest-dag van Onze-Lieve-Vrouwe Visitatie, solemnele Processie gedaen ende geviert te worden, in de welke voor het celebreren der solemnele Misse in de voorzeide stad van Poperinghe, 't voorzeide Mirakel gepredikt ende uitgeleid worde.

.....

12 Dit is opnieuw in het handschrift van De Badts geschreven

Correspondence Description

Sender	De Badts, Hendrik Augustijn
Recipient	[Gezelle, Guido]
Date Sent	26/06/1867
Place Sent	Heule (Kortrijk)
Annotation	Adressaat gereconstrueerd op basis van notitie van Paul Allossery.
Annotation	Adressaat gereconstrueerd op basis van notitie van Paul Allossery.

Document Description

Physical Description

Support Material	papier, wit papiersoort: 10p., inkt
Condition	fragment ?
Additions	Op zijde 1 bovenaan: Aan G. Gezelle (inkt, hand P.A.); idem in de zijrand: Zie Rond den Heerd. Bd. II. bl.253-255 (inkt, hand P.A.); idem onder de aanhef: notitie: Voorwoord (inkt, hand G.G.);

Manuscript Identification

Country	België
Place	Brugge
Repository	Guido Gezellearchief
ID Gezelle Archive	2411
Library record	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.3754

Content Description

Incipit	Ik heb u nog geen beter dan dit stuk gezonden
Summary	1) Een nog te publiceren artikel met lofdicht voor Rond den Heerd: "Poperinghe-omgang". Geeft hier enkel voor- en nawoord van dit lofdicht ter verbetering. (Het artikel werd later gepubliceerd in: Rond den Heerd Jrg.2 (1867) nr.32, p.253-255.) 2) Mirakellied op muziek voor Rond den Heerd.
Text Type	brief
Languages	Nederlands

Encoding Description

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colophon

Title	26/06/1867, Heule, Hendrik Augustijn De Badts aan [Guido Gezelle]
Editor	Jan Geens
Principal	Els Depuydt
Funder	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Publisher	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Publication Place	Brugge, Gent
Publication Date	2023

Availability	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citing	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
